

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae (CDB)

Český diplomatář

Český diplomatář, neboli CDB je ediční řada sdružující všechny listiny a listy týkající se Českého království, jeho území a obyvatelstva do nástupu lucemburské dynastie v letech 805-1310. Jeho edičním jazykem je latina.

S nápadem udělat systematický souhrn listin přišel jako první J. Bonaventura Piter, knihovník a archivář benediktinského kláštera v Broumově. Kvůli jeho nečekané smrti se od realizace plánu upustilo. Následovalo několik pokusů o vytvoření diplomatáře, které povětšinou selhaly.

Prvním editorem se stal Gustav Friedrich. Ten přišel s novým rozdělením listin podle ediční řady Monumenta germaniae historica na:

1. *Acta genuina*-jsou to pravé listiny, v plném znění nebo mají formu výpisů z listin(regist)
2. *Acta spuria*-listiny falešné a podezřelé

Friedrich také zavedl pravidla, kterými se měl řídit každý editor CDB-používání latiny, poznámky a zapisování zkratk. Vydal I. a II. svazek, III. byl vydán jeho žáky T. Kristenem a J. Bistřickým. Další svazky zpracovali Jindřich Šebánek a Sáša Dušková. Šebánek zajistil, že je CDB vydáváno v Brně na pracovišti PVH filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Moraviae (CDM)

Moravský diplomatář

Ediční řada listin a textů o patnácti svazcích zabývajících se moravskou středověkou historií mezi lety 396-1411. První vydání je z roku 1836, čímž předběhlo CDB o padesát let.

Prvním editorem byl Antonín Boček. Vydal svazky I.-IV. a V. připravil. Jeho nástupcem se stal Josef Chytil, jenž vydal Bočkův V. svazek, a z jeho následující tvorby vznikly v letech 1854-1864 svazky VI., VII, VIII. Ty obsahují kritiku na Bočkova falsa. Pokračovatelem IX. svazku byl Vincenc Brandl, který vytvořil svazky od VIII. po XIII. (1874-1897). Bertold Bretholz byl posledním editorem CDM a dokončil celou ediční řadu svazky XIV. A XV.

Bočkova falsa

Antonín Boček byl archivářem a historiografem moravského zemského archivu a zakladatelem edice CDM. Vydal celkem svazky I.-IV. k čemuž připravil i svazek V., ale kvůli náhlému úmrtí jej nestihl vydat.

Bočkova pozůstalost připadla moravskému zemskému archivu, který v ní objevil důkazy o falzifikaci dokumentů ve formě různých opisů, ze kterých je patrné, že listiny nepadělal sám, ale měl pomocníky(písaře). Aby se měl jako historik na koho odkázat a tím potvrdil správnost dokumentů, často zmiňoval, že čerpá od historika Monseana (dílo Fragmenta Monseana). Jednou z padělaných listin byl list Eugenia III. Falsa se objevila taktéž v prvním svazku česko-moravského registáře.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (RBM)

Česko-moravský registář

Regest je výtah z listiny (jiné písemnosti), který nám podává základní informace z dané písemnosti a slouží k úředním nebo vědeckým účelům.

Edice obsahující regist listů a listin úřední povahy týkajících se českých zemí. Je řazena chronologicky a je v ní zaznamenáno, kdy a kde byla vydána. Zachycuje období od roku 600 do roku 1368.

Její volné pokračování *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV(RBMV)* se věnuje vládě Václava IV a je uložena odlišně než RBM a to podle umístění v archivu.

Adameczyková Sylvie
UČO: 438247

Regestář vznikl na popud Františka Palackého, který se nejdříve snažil o vydání českého diplomatáře, od toho však upustil a místo toho pověřil Karla Jaromíra Erbena, aby regestář sestavil. Pokračovatelem Erbena se stal Josef Emler, který byl také archivářem hlavního města Prahy. Poté bylo vydávání RBM zastaveno a obnoveno až po vzniku ČSR.

Vydané svazky CDB

BOROVSKÝ, Tomáš, FASORA, Lukáš, CHOCHOLÁČ, Bronislav, MALÝ, Tomáš, NEČASOVÁ, Denisa, NĚMEC, Jiří, WIHODA, Martin: Úvod do studia dějepisu (2.díl), Brno 2014, s. 24.

Vydané svazky CDM

Stránky centra Medievistických studií:

http://cms.flu.cas.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=527

Vydané svazky RBM

Dostupné na:

<http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=8>

Použitá literatura:

DOLANSKÝ, Jan: K. J. Erben, Praha 1970, s. 50-62.

FRIEDRICH, Gustav: Český diplomatář a jeho program, ČČH 6, 1900, s. 223-243.

HLAVÁČEK, Ivan, KAŠPAR, Jaroslav, NOVÝ, Rostislav: Vademecum pomocných věd historických, Jinočany 1997.

KUTNAR, František, MAREK, Jaroslav: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví (Od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století), Praha 1997.

ŠEBÁNEK, Jindřich: Moderní padělky v moravském diplomatáři Bočkově do r. 1306, ČMM 60, 1936, s. 27-84.